

21 lutego Dzień Języka Ojczystego

Na świecie jest bardzo dużo różnych języków.

Najwięcej ludzi na świecie mówi w języku mandaryńskim.

Tym językiem mówią głównie ludzie w Chinach.

Chiny to duży kraj daleko na wschód od Polski.

Bardzo dużo ludzi mówi również w języku angielskim.

W języku angielskim możemy rozmawiać w Europie i w Ameryce Północnej.

Na świecie są również języki, którymi mówi tylko kilkanaście osób.

Tak, tylko kilkanaście osób.

Języki się zmieniają.

Dawniej ludzie mówili trochę inaczej niż dzisiaj.

W przyszłości ludzie również będą mówili inaczej niż dzisiaj.

W języku pojawiają się nowe słowa. Takimi ostatnio nowymi słowami są tablet lub Internet.

Dawniej ludzie mówili trochę inaczej niż dzisiaj.



Dawniej ludzie mówili również inaczej w różnych regionach kraju.

Ludzie mówili wtedy w gwarze.

Skąd się wzięła gwara?

Dawniej ludzie nie podróżowali tak często, jak dzisiaj.

Najczęściej przebywali tylko w swojej miejscowości i rozmawiali ze swoimi sąsiadami.

Rozmawiali z nimi takim językiem, który nazywa się dzisiaj gwara.

W gwarze niektóre przedmioty i osoby mają swoje słowa.

Te słowa znają tylko ludzie, którzy znają gwara.

Na przykład na ziemniaki w różnych regionach kraju, ludzie mówili inaczej.

W Wielkopolsce na ziemniaki mówili pyry, na Podhalu grule, a na Śląsku mówili kartofle.

Podobnie było z innymi słowami.

Dlatego ludziom z jednych regionów Polski trudno było rozmawiać z ludźmi z innych regionów Polski.



Dzisiaj mówimy tylko troszkę w gwarze.
Nie znamy już tak dobrze gwary,
jak dawniej.

Na przykład w Poznaniu
na dzielnicę mówimy fyrtel.
Na drożdżówkę z lukrem mówimy
szneka z glancem, a na pieska – kejter.



Jeśli powiemy zdanie w gwarze:

**Zjadłam sznekę z glancem,
a później poszłam na spacer
po fyrtlu z kejtre.**



Jeśli ktoś nie zna gwary,
nie zrozumie, co powiedziałam.

Albo inne zdanie, również
w gwarze poznańskiej:

**Wszystkie gzyby lubią hycać, jeść
bonbony i chodzić na fogelkę.**



Czy wiecie, co to znaczy?

Sprawdźcie sami.

Pytania

A ty, czy znasz jakieś słowa w gwarze?

Czy znasz gwarę regionu, w którym mieszkasz?

Opracowanie: Lucyna Kaczmarkiewicz

Zdjęcia: Freepik, Wikipedia,

<https://grupyetniczne.blogspot.com/2015/03/podzia-grup-etnicznych-w-polsce.html>

Poznańskie Centrum Dziedzictwa 2024